

**Uagut Inuit** ***Inuit Nunaanni nunaqartugut ima nalunaarpugut***

### 1. Inuit Issittorlu

***1.1 Inuit Issittumi najugaqarput.*** Inuit nuna, imaq, sikulu annertoorujussuit ataatsimut Issittumik ilisimaneqartut nunagaat. Immap nunallu uumasui naasuilu Issittup Imaata sineriaaniittut, masarsunniittut sikumiittullu isumalluutiگاavut. Issittoq nunagaarput.

***1.2 Inuit itsaaniilli Issittormiuussimapput.*** Itsarujussuarli Inuit Issittormiuussimapput. Nunarsuop avannaarsuani nunarput, *Inuit Nunaat*, Kalaallit Nunaanniit Canadamut, Alaskamut kiisalu Russit Naalagaaffianni Chukotkami sineriammut isuissimavoq. Oqaluttuarisaaneq nalunaarsorneqalinnikkkallarmalli Issittup nunaa imaalu atugaralugulu najugarisimavarput. Issittumi ilisimasavut misigisavullu immikkuallarilluinnarput aammalu inuunitsinni kulturitsinnilu tunngavigalutigit.

***1.3 Inuit inuiaapput.*** Inuit avannaarsuani siammarsimagaluaqaluta inuiattut ataasiunerput katinngatigaarput. Ataasiunitsinnik misiginerput Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiannit (ICC), Inunnut Danmarkimi/Kalaallit Nunaanni, Canadami, USA-mi Russillu Naalagaaffianni nunaqartunut sinniisuusumit naggorissarneqarpoq naliuttorsiuutigineqartarlunilu. Inuiatttu inuiaat suulluunniit pisinnaatitaaffiinik pisinnaatitaaffeqarpugut. Pisinnaatitaaffiit tamakku ilaat nunat tamalaat aalajangersagaasigut suliffeqarfiisigullu akuerisaapput, soorlu *Naalagaaffiit Peqatigiit Angerfgeqatigiissutaat; Aningaasarsiornikkut, Mooqatigiinnikkut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Nunat Tamalaat Angerfgeqatigiissutaat; Iliuseqarneq pillugu Wienimit Nalunaarut Suliniullu*; Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiiffik; Issittumi Siunnersuisoqatigiffik; aammalu Amerikami Naalagaaffiit Suliniaqatigiiffiat.

***1.4 Inuit nunat inoqqaaraat.*** Inuit nunat inoqqaaraat nunat inoqqaavisut pisinnaatitaaffeqarlutik pisussaaffeqarlutillu. Tamakku ilaatigut tassaapput pisinnaatitaaffiit nunat tamalaat inatsisigut naalakkersuinikkullu aalajangersagaasigut akuerineqarsimasut, soorlu Nunat Inoqqaavi pillugit Naalagaaffinni Peqatigiiffni Ataatsimiittartoqatigiit, Nunat Inoqqaavi pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Immikkut Ilisimasalltaat, Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Nalunaarutaat 2007-imeersoq (UNDRIP), kiisalu aalajangersakkat allat.

Pisinnaatitaaffitsinni qitiusoq tassaavoq *nammineq aalajangiisinnaatitaaneq*. Taanna malillugu naalakkersuinikkut ingerlanissarput nammineerluinnarluta aalajangersinnaavarput, aningaasatigut, inooqatigiinnikkut, kulturikkut aammalu oqaatsitigut nammineerluinnarluta ineriartorsinnaalluta, aammalu nunatta pisuusuta qanoq pissallugit nammineerluinnarluta aalajangiisinnaalluta. Naalagaaffiit nammineq aalajangiisinnaatitaanerput ataqisussaavaat tamatumalu piviusunngornissaa suleqataaffigisussaallugu. (Assersuutigalugu takukkit *Imuttaasutut Naalakkersuinikkullu Oisinnaatitaaffiit pillugit Naalagaaffiit Angerfgeqatigiissutaat [ICCPR]*, Art. 1.)

Nunat inoqqaavisut pisinnaatitaaffitta ilaat amma tassaapput pisinnaatitaaffiit *Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Nalunaarutaanni (UNDRIP)* akuerineqarsimasut tulliuullugillu taaneqartut, tamarmillu nunamut oqartussaanermut kiisalu Issittumi nunagisamut oqartussaataitanermut attuumassuteqartut: nammineq aalajangiinissamut pisinnaatitaaffik, naalakkersuinikkut ingerlanissamik nammineerluinnarluni aalajangiisinnaatitaaneq aammalu aningaasarsiornikkut, inooqatigiinnikkut, kulturikkut oqaatsitigullu nammineerluinnarluni ineriartorsinnaatitaaneq (Aalajangersagaq 3); nunap iluani namminersorsinnaatitaaneq imaluunniit imminut naalakkersorsinnaatitaaneq (Art. 4); naalagaaffiit peqatigalugit angerfgeqatigiissutinik, isumaqatigiissutinik allanilluunniit aaqjissuinernik akuersisinnaatitaaneq, malinnissinnaatitaaneq aammalu atorfitsisinnaatitaaneq (Art. 37); naalakkersuinikkut, inatsiseqarnikkut, aningaasarsiornikkut, inooqatigiinnikkut aammalu kulturikkut sullisiveqarfitta immikkuullarissut ingerlannissaannut nukitersarnissaannullu pisinnaatitaaffik, (Art. 5); Aalajangiisarnerni pisinnaatitaaffitsinnut sunniuteqarsinnaasuni peqataanissamut pisinnaatitaaffik aammalu nunat inoqqaavisut aalajangiisarfitsinnik ingerlatsisinnaatitaaneq ineriartortitsisinnaatitaanerlu (Art. 18); nunagisatsinnik pisuusutsitsinnilla piginnissinnaatitaaneq, ineriartortitsinnaatitaaneq aqutsisinnaatitaanerlu kiisalu sulianik nunagisatsinnut pisuusutsitsinnullu sunniisinnaasunik uagut naqisimaneqarata paasismannilluarlutalu akuersiseqqaartinnata aallartisisoqannginnissaannik qularnaarinissamut pisinnaatitaaffik (Art. 25-32); eqqissisimanissamut isumannaallisaanissamullu pisinnaatitaaffik (Art. 7); aammalu avatangiisitsinnik allanngutsaaliuinissamut illersuinissamullu pisinnaatitaaffik (Art. 29).

***1.5 Inuit Issittup inoqqaarai.*** Silarsuarmi inuiaat akornanni inuiattut, amma nunat inoqqaavisut, inissisimanerput, pisinnaatitaaffivut aammalu pisussaaffivut Issittumi nunami, avatangiisini, kulturikkut naalakkersuinikkullu immikkuullarisummik inissisimaffiusumi atorinneqarput. Tamanna Issittumi Siunnersuisoqatigiinni nunanit arfineq pingasunit ilaasortaaffigineqartumi akuerineqarsimavoq, suliniaqatigiiffillu taanna Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata aataarutumik peqataasartutut inissisimaneratigut Inuit toqqaanartumik peqataaffigisarpaat (Art. 2).

***1.6 Inuit naalagaaffinni Issittumiittuni innuttaapput.*** Naalagaaffinnut Issittumiittuni innuttaasutut naalagaaffiit taakku tunngaviusumik inatsisaanni, inatsisaanni, naalakkersuinikkut ingerlaasiini suliniutaannullu tamanut atuuttuni pisinnaatitaaffiit pisussaaffillu uatsinnut atuupput. Inuit nunat tamalaat inatsisaat naapertorlugit inuiattut pisinnaatitaaffii pisussaaffilu pisinnaatitaaffinnit pisussaaffinnillu siuliani taaneqartunit annikinnerulersinneqanngillat.

***1.7 Inuit naalagaaffinni issittumiittuni nunap inoqqaavisut innuttaapput.*** Naalagaaffinnut Issittumiittuni nunap inoqqaavisut innuttaasutut naalagaaffiit taakku tunngaviusumik inatsisaanni, inatsisaanni, naalakkersuinikkut ingerlaasiini suliniutaannullu tamanut atuuttuni pisinnaatitaaffiit pisussaaffillu uatsinnut atuupput. Inuit nunat tamalaat inatsisaat



# ISSITTUMI OQARTUSSAANEQ PILLUGU INUIT ISSITTORMIUT NALUNAARUTAAT

naapertorlugit inuiattut pisinnaatitaaffii pisussaaffilu pisinnaatitaaffinnit pisussaaffinnillu siuliani taaneqartunit annikinnerulersinneqanngillat.

***1.8 Inuit naalagaaffinni issittumiittuni nunap naalakkersuinikkut immikkoortotaani nunap inoqqaavisut innuttaapput (statini, provinsini, territoriani nunallu immikkoortotaanni).*** Naalagaaffinnut Issittumiittuni, statini, provinsini, territoriani nunallu immikkoortotaanni nunap inoqqaavisut innuttaasutut naalagaaffiit naalakkersuinikkut immikkoortotaasa taakku tunngaviusumik inatsisaanni, inatsisaanni, naalakkersuinikkut ingerlaasiini suliniutaannullu tamanut atuuttuni pisinnaatitaaffiit pisussaaffillu uatsinnut atuupput. Inuit nunat tamalaat inatsisaat naapertorlugit inuiattut pisinnaatitaaffii pisussaaffilu pisinnaatitaaffinnit pisussaaffinnillu siuliani taaneqartunit annikinnerulersinneqanngillat.

#### 2. Issittumi nunamut oqartussaaneq allanngoriartortuuvoq

***2.1*** “Nunamut oqartussaaneq” nunaqqatigiit imaluunniit nunap iluani avammullu sammisumik kimimiilluni oqartussalluinnarneranut tunngatinneqakkajuttarsimavoq. Nunamulli oqartussaaneq assortuussutigineqartarpoq, allanngortitassaanngitsumillu isumaqarani. Naalakkersueriaatsit nutaat, soorlu EU-kkutut ittu, ineriartortillugit nunamut oqartussaaneq pillugu isumatoqqat allanngulerput. Inuiaat pisinnaatitaaffiinik akuersinissaq siunertaralugu nunamut oqartussaaffiit qaleriisutut ittarput aammalu naalagaaffiit suleqatigiissut akornanni agguarneqakkajuttarlutik. Inuit Russit Naalagaaffianni, Canadami, USA-mit kiisalu Danmarkimi/ Kalaallit Nunaanni najugaqartut eqqarsaatigalugit nunamut oqartussaanermut kiisalu nunamut oqartussaasinnaatitaanermut tunngasut nunap inoqqaavisut Issittormiutut inuunivut, nunavut, kulturivut oqaatsivullu pillugit nammineq aalajangiisinnaatitaantsinnik akuersisitsiniarluta ataqqinnilersitsiniarlutalu sivisuumik ilungersorsimanerujussuarput aallaavigalugu misissorlugulu nalilersuiffigisariaqarpoq.

***2.2*** Nammineq aalajangiisinnaatitaantsinnik paasininneq ataqpinninnerlu naalagaaffinni Issittumiittuni najugaqarfisatsinni assigiinngitsumik sukkasseqarluqut pisseqearlunilu ineriartorpoq. 2008-imi novemberimi taasisitsinerup kingornagut Kalaallit Nunaanni nammineq aqutsineq annertuserujussuartussaavoq, ilaatigullu kalaallisut oqaatsit Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik kimimiillutik oqaasinnngussallutik. Canadami nunamik piginnittussaaneq pillugu isumaqatigiissutit Inuit pisinnaatitaaffiinut pingaarnertut toqqamnaviupput; isumaqatigiissutillu atulernissaat ilaatigut assortusutaagaluarlutik taamaattoq nammineq aalajangiisinnaatitaanermut kiisalu nunamut oqartussaanermut nunallu oqartussaasinnaatitaanermut tunngasutigut pingaaruteqartuaanassapput. *Alaskami nunap inoqqaavisa nunamik piginnittussaanerat pillugu inatsit* qulajarniarlugu pisinnaatitaaffillu tassuuna atorinneqartut akuerineqartinniarlugit annertuumik suli sulisoqartariaqarpoq. Chukotkami Russit Naalagaaffianniittumi Inuit pisinnaatitaaffii akuerineqarnissaat qularnaarniarlugu aqutsinikkut suliat ikittuinnaat aallartinneqarsimapput. Pissutit taama ineriartornerisigut naalakkersuinikkut aaqjissuussinerit naalagaaffinni, nunap immikkoortuini inoqarfinnilu pissutsinut assigiinngitsunut naleqqussiaruataaneqassapput.

***2.3*** Issittumi nammineq aalajangiisinnaatitaantsinnut pisinnaatitaaffitta atornerini nunap inoqqaavisut pisinnaatitaaffivut pisussaaffivullu, pisinnaatitaaffiit pisussaaffillu inuiaat allat inooqatigisavut peqatigalugit atukkavut, kiisalu naalagaaffiit pisinnaatitaaffii pisussaaffilu oqimaaqqatigiissumik atorinniarlugit inatsisitigut aaqjissuussinerit aqqu tissarsiorfiusut ineriartortittuinnaarpavut. Issittumi pisinnaatitaaffitsinnik angusaqarniarfilluta sanilersivaut sanilersattalu akornanni isummanik assigiinngitsunik naapisisiniarneq akaareqatigiinnerlu sorsuutigiuarpavut.

***2.4*** Nunat inoqqaavisa namminneq aalajangiisinnaatitaanerat nunallu assigiinngitsut naalakkersuisuisa akornanni sulinermut peqataasinnaatitaanerat nunat tamalaat aalajangersagaasigut allatigullu aaqjissuussinerisigut akuerineqaraluttuinnaarput, kiisalu nunap iluani pissutsinut tunngasuinnaajunnaarlutik nunanut allanut tunngatinneqariartulerlutik. (Soorlu takukkit: *ICCPR*, Art. 1; *UNDRIP*, Art. 3, Nunat Avannarliit Saamit pillugit Angerfgeqatigiissutissaannut Missingiut, Art. 17, 19; *Nunavumi nunamik piginnittussaneq pillugu isumaqatigiissut*, Art. 5.9).

***2.5*** Inuit Issittumi Siunnersuisoqatigiinnut peqataasarput kiisalu oqallinnernut isumaqatigiinniarnernullu toqqaanartumik imartuumillu peqataasarlutik. (Aamma takuuk Issittumi Siunnersuisoqatigiit Pilersinneqarnerat pillugu Ottawamiit Nalunaarut 1997-imeersoq).

***2.6*** Nunat Issittumut sineriallit nunamut oqartussaaneq pillugu isumaqatigiinngissutit aaqqinniarnernini nunat tamalaat suleriaasiinik nunallu tamalaat inatsisaannik atuisarnissaminnik akuersereeraluarlutik (Takuuk *Ilulissaniit Nalunaarut* 2008-imeersoq) Issittumi nunamut oqartussaanermut tunngasunik oqallinnerminni nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik atulersitsiniarluni illersuiniarlunilu nunat tamalaat suleriaasiinik aalajangersagaanillu atuinissartik iluatsingitsoorpaat.



# ISSITTUMI OQARTUSSAANEQ PILLUGU INUIT ISSITTORMIUT NALUNAARUTAAT

#### 3. Inuit, Issittoq Nunamull Oqartussaaneq: Siumut isigaluni

*Iliuseqarnermi toqqammavissat*

***3.1*** Inuiaat Issittormiut aammalu naalagaaffiit iliuuseqarnerini, taakkulu akunnerminni iliuuseqartnernerini, nunanullu tamalaannut tunngasutigut iliuuseqartnernerni inatsiisit toqqammavigneqartassapput.

***3.2*** Inuiaat Issittormiut aammalu naalagaaffiit iliuuseqarnerini, taakkulu akunneminni iliuuseqartnernerini, nunanullu tamalaannut tunngasutigut iliuuseqarnermi silarsuarmi avatangiisit isumannaatsuunissaat, aaqqiagiinnginnerit eqqissisimasumik aaqqinneqartarnissaat, aammalu nunamut oqartussaanerup kiisalu Issittumi nunamut oqartussaanissamut pisinnaatitaaffiit kiisalu nammineerluni aalajangiisinnaatitaanerup avissaartitassaanngilluinnarnerat ataqqineqartassapput.

*Inuit suleqativittut*

***3.3*** Issittumi nunamut oqartussaanissamut pisinnaatitaaffiit kiisalu Inuit namminneerlutik aalajangiisinnaatitaanerat kiisalu pisinnaatitaaffiit allat avissaartitassaanngilluinnarmata Issittumi nunanut tamalaanut tunngasutigut iliuuseqartnernerni Inuit peqataanerat naalagaaffinnit akuerineqartariaqarpoq.

***3.4*** Suni alani assigiinngitsuni, soorlu Inuit Issittumi uumasusileqarfinnik ilisimaarinnilluinnarnerat eqqarsaatigalugu aammalu pisuussutinik iluaquteqarnermi piujuaanartitsinissap naleqquttumik naqissuserneqartariaqarnera eqqarsaatigalugu Issittumi nunat tamalaat akornanni sulinermi Inuit peqataatinneqarnerat tigussaasunik iluaqutissartaqarpoq.

***3.5*** Inuit isumaqataanerat, immikkut piginnaasaat isumaallu nunat tamalaat akornanni pisartut Issittumut attuumassuteqartut ineriartorneranni pinngitsoorneqarsinnaanngillat; soorlu makkunani: silarsuarmi avatangiisit isumannaatsuunissaat; piujuaanartitsifiusumik ineriartortitsineq; sakkutuulersuineq; inuussutissarsiuutigalugu aalisarneq; assartuineq; inuit peqqinnerat; aammalu aningaasarsiornikkut inooqatigiinnikku ineriartortitsineq.

***3.6*** Naalagaaffiit Issittumut pisuussutaannullu isiginiaraluttuinnaerarat, silallu allanngoriartorneratigut Issittup tikikkuminarsiaruinnarnera ilutigalugu Inunnik suleqatitut peqataatsineq Issittumi nunamut oqartussaaneq apeqquittilla tamatumunnga assingusut pillugit nunat ataasiakkaat nunallu tamalaat aalajangiiniartarnerini tamani qitiulluinnarpoq, apeqquiti tamakku soorlu tassaapput: Issittoq kikkut pigigaat, Issittoq kikkut angallavigisinnaagaat, Issittumi kikkut ineriartortitsisinnaatitaanerсут, aammalu Issittumi inooqatigiinnikkut avatangiisitigullu annerujartuunnartumik sunniernermut kikkut akisussaanserut. Aalajangiinerit tamakku ilisimasanik misillittakanillu immikkuullarissunik tunniussassaqarfigaavut. Issittumi oqartussaaneq pillugu siunissami aalajangiiniartarnerni Inuit peqataatinneqarnerat Inunnut nunarsuarmioqatigiinnullu iluaqutaassaaq.

***3.7*** Silarsuarmi, nunat tamat akornanni nunallu inoqqaavisa akornanni naalakkersuinikkut sulinermi Inuit annertuumik peqataatinneqassappata nunat inoqqaavisa aningaasarsiornikkut, kulturikkut ileqquotoqqatigullu illersugaanerat siursagaanerallu pillugu naalagaaffit nutaamik suleqatigineqalertariaqarput. Suleqatigiinnermi akuerineqartariaqarpoq Issittu pisuussutaanik suliffissuaqarnikkut ineriartortitsisoqarsinnaammat aatsaat Inuit inuunerannut tamannut iluaqutaassappat avatangiisivullu paarilluarneqassappata.

*Silarsuarmioqatigiit suleqatigiuttariaqnerat*

***3.8*** Issittumut tunngatillugu annerusumik paarlaasseqatigiittoqartarluni suleqatigiittoqartariaqarlunnaalerpoq, pingartumik silap allanngoriartorneranut tamatumalu sunniutaanut tunngasutigut kiisalu aningaasarsiornikkut inooqatigiinnikkullu nammanneqarsinnaasumik ineriartortitsineq eqqarsaatigalugu. Eqqaamioriit suleqatigiiffii Issittumi naalagaaffinnik, naalagaaffinnik Issittup avataanniittunik Issittullu inoqqaavinik katersuiffiusut nunat tamalaat paarlaasseqatigiittarnerannut suleqatigiinnerannullu aqqutaaluarsinnaapput.

***3.9*** Silarsuarmi avatangiisit isumannaatsuutinneqarnissaat sulissutigineqassappat silap allanngorneratigut sorsuagassat siorningersornerini silarsuarmioqatigiit ataqatigiissumik sulisariaqarput, silaannarmik kiatsinnartumik inuit aniatitsinerat unisinniarlugu pilersaarusoqatigiittoqartariaqarluni, Issittumi tassanilu inoqarfinni silap allanngornerinut naleqqussarneq pillugu ungasissoq isigalugu suliniusiortoqartariaqarluni.

***3.10*** Silap allanngorneratigut ajornartorsiutaalersut annertussusiat pissutigalugu gassinik kiatsinnartunik aniatitsineq unisinniarlugu iluanullu saatsinniarlugu iliuuseqartoqassappat naalagaaffiit Issittumiittut inuilu tamakkiisumik peqataasariaqarput aammalu naalagaaffiit Issittumiit

inuilu nunat tamalaat malittarisassaannik angerfgeqatigiissutaannillu malinninnissaminnut piumassuseqartariaqarlutik.

***Issittumi inoqarfiiit ingerlalluurtut***

***3.11*** Issittumi kiatsikkiartortumi aningaasarsiornikkut periarfissat malersorniarlugit naalagaaffiit imaaliortariaqarput: (1) aningaasarsiornikkut ingerlatat piujuaanartitsinermik tunngaveqalersissallugit; (2) pisuussutinik ulorianartumik atuiupilunneq pingitsoorniassallugu; (3) Inuit inuuniarnerminni atugaat nunani ataasiakkaani nunanilu tamalaani inuuniarnermi atukkanut nalinginnaasunut taakkulu minnerpaaffissaannut naapertuuttunngortissallugit; (4) inuttussutip inuillu assigiinngitsut katitigaanerisa allannupiloornissaat nunat inoqqaavinik artorsartitsisussaq ikinnerussuteqalersitsisussarlu tassanngaanartumik annertuumillu pisinnaasoq pingitsoortissallugu.

***3.12*** Issittumi nunamut oqartussaaneq oqartussaanermullu pisinnaatitaaffiit tunngavii, siammariartornissaa nuannaarutigineqarnissaalu pissappata Issittumi inoqarfiiit ingerlalluartariaqarput imminnullu nammassinnaasariaqarlutik. Tassalu “oqartussaaneq nammineq nunagisami aallartittarpoq”

*Siunissaq isigalugu suleriaatsinik maamngaaq ineriartortitsineq*

***3.13*** Issittumi nammineq aalajangiinissamut pisinnaatitaaffivut atussavavut suleqatigiiffiit ilaatigut makkusutut tunngavigalugit: Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat aammalu Issittumi Siunnersuisoqatigiit, nunat tamalaat aalajangersagaat Issittumut tunngassuteqartut, soorlu *Imarpiit pillugit Naalagaaffiit Peqatigiift Angerfgeqatigiissutaanni* immanut sikuusunut aalajangersakkat, aammalu nunat tamalaat suliniaqatigiiffiisa suleriaasiisalu Issittumut tunngasortaat, soorlu Naalagaaffiit Peqatigiinni Nunat Inoqqaavi pillugit Oqallittarfik, Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffiit Tunngaviusumillu Kiffaanngissuseqarfi pillugit Naalagaaffiit Peqatigiinni Immikkut Nalunaaruteqartartut, aammalu *Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Nalunaarutaat* .

#### 4. Issittumi oqartussaaneq pillugu Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata Avammut Nalunaarutaa

***4.1*** November 2008-imi Nunat Tamalaat akornanni Inuit ulluanni, Inuit siuttui Kalaallit Nunaanneersut, Alaskameersut aammalu Canadameersut Issittumi Oqartussaaneq pillugu Inuit Siuttuisa Siullermeerlutik Canadap ilaani Nunaviup illoqarfiisa ilaani Kuujuarumi katersuupput. Maluginiarparput Issittumi oqartussaaneq pillugu *Ilulissaniit Nalunaarummi* 2008-imeersumi Issittumi naalakkersuisut tallimaasut nunat tamalaat inatsisaat, nunamik piginnittussaanermik isumaqatigiissutit aammalu namminersorneq pillugu suliat aqqutigalugit Inuit pisinnaatitaaffeqarnerannik naammattumik akuersisimannginerat. Katersunnermi tassani Issittumi oqartussaaneq pillugu aalajangiiniarnerit pillugit aarleqquteqarnitsinnik ataatsimoorluta ersersitsivugut, aarleqqutit tamakku qanoq iliorfigisariaqarnerannik misissuilluta, aammalu Issittumi oqartussaaneq pillugu pisoretatigoortumik nalunaaruteqartoqarnissaanut assut tunniisimalluta.

***4.2*** Issittumi nunat tamalaat sulinerat aammalu Issittumi nunat tamalaat aaqqiagiinnginnerannik aaqqiiniarnerit naalagaaffiit Issittumiittut naalagaaffillunniit allat kisermaassassarinnngilaat; Issittullu inoqqaavinit amma susassarineqarput. Issittumi nunat tamalaat suleqatigiiffiinik ineriartortitsinermi, soorlu assigiinngitsunik qaffasisulinnik naalakkersuinikkut periaassisiornermi aammalu nunat inoqqaavisa suliniaqatigiiffeqarneranni naalagaaffiit Issittumiittut nunamut oqartussaaneq oqartussaanermullu pisinnaatitaaneq pillugu anguniagatoqaat aammalu nunanut allanut tunngasutigut naalagaaffiit kisermaassiniartarnerat pitarneqartariaqarput.

***4.3*** Issittumi nunamut oqartussaaneq oqartussaanermullu pisinnaatitaaffiit Issittumi nammineq aalajangiisinnaatitaanermut avissaartitussaqarsinnaajunnaarlunnarsimapput. Taamaammat Inuit naalagaaffiillu Issittumiittut Issittup siunissaa ilusilersorniarlugu qanittumik aaqjissorluakkamilu suleqatigiittariaqarput.

#### Uagut Inuit Inuit Nunaanneersugut, Avammut Nalunaarummut matu-munnga aammalu suleqatigiinnermik Inuit pisinnaatitaaffinnik, inissisimanerannik akisussaaffinnillu tamakkiisumik akuersiffiusumik aqqutsiuiffiusumillu naalagaaffinnik Issittumiittunik allanillu suleqateqarluni pilersitsinissamut tunniusimalluinnarpugut.

|   |  |
|---|--|
| <span></span>                                       | <span></span>  |
| <i>Patricia A.L. Cochran ICC-mi Siulittaasoq</i>    | <span></span>  |
| <span></span>                                       | <span></span>  |
| <i>Edward S. Itta Alaskamit Siulittaasup Tullia</i> | <i>Tatiana Achirgina Chukotkamit Siulittaasup Tullia</i>     |
| <span></span>                                       | <span></span>  |
| <i>Duane R. Smith Canadamit Siulittaasup Tullia</i> | <i>Aqqaluk Lynge Kalaallit Nunaannit Siulittaasup Tullia</i> |

**Kalaallit Nunaanni, Canadami, Alaskami Chukotkamilu Inuit sinnerlugit, Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat, Aprili 2009.**